Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
HENRIKA SAUGMANDSGAARDA ØEA
od 18. ožujka 2021.[1]

Predmet C-8/20

L. R.
protiv
Savezne Republike Njemačke

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Upravni sud savezne zemlje Schleswig-Holstein, Njemačka))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Politika azila – Direktiva 2013/32/EU – Zahtjev za međunarodnu zaštitu – Članak 33. stavak 2. točka (d) – Nedopuštenost u slučaju donošenja konačne odluke o prethodnom zahtjevu – Konačna odluka koju je donijela Norveška – Članak 2. točka (q) – Pojam ‚naknadni zahtjev' – Uredba (EU) br. 604/2013 – Članak 19. stavak 3. – Zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen nakon provedenog udaljavanja podnositelja zahtjeva u njegovu zemlju podrijetla"

1. Zahtjev za prethodnu odluku povodom zahtjeva za međunarodnu zaštitu odnosi se na tumačenje razloga nedopuštenosti predviđenog člankom 33. stavkom 2. točkom (d) Direktive 2013/32[2]. Taj se razlog odnosi na „naknadne zahtjeve"[3] u kojima se ne pojavljuju novi elementi ili utvrđenja niti je podnositelj zahtjeva podnio nove elemente ili utvrđenja koji se odnose na ispitivanje s ciljem određenja ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za takvu zaštitu.

2. Zahtjev je upućen u okviru spora između iranskog državljanina, L. R., i Bundesrepublik Deutschland (Savezna Republika Njemačka) u pogledu zakonitosti odluke Bundesamta für Migration und Flüchtlinge – Außenstelle Boostedt (Savezni ured za migraciju i izbjeglice, stalna služba u Boostedtu, Njemačka; u daljnjem tekstu: Ured) kojom se odbacuje zahtjev dotične osobe za međunarodnu zaštitu kao nedopušten. Ta se odluka temelji na činjenici da je L. R. nekoliko godina prije podnio prvi zahtjev u Kraljevini Norveškoj u pogledu kojeg je donesena negativna konačna odluka.

3. Pitanjem, kako ga je postavio sud koji je uputio zahtjev, traže se pojašnjenja o sudjelovanju Kraljevine Norveške u zajedničkom europskom sustavu azila kako bi se u biti saznalo može li s negativnom konačnom odlukom te treće zemlje u pogledu zahtjeva za međunarodnu zaštitu postupati kao da ju je donijela „država članica" i dopustiti Uredu da „naknadni zahtjev" istog podnositelja proglasi nedopuštenim u smislu članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32.

1 Izvorni jezik: francuski

2 Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249. i ispravci SL 2020., L 76, str. 38. i SL 2020., L 415, str. 90.). Ta je direktiva povezana s Uredbom (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (SL 2013., L 180, str. 31. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 108., i ispravak SL 2017., L 49, str. 50.), u daljnjem tekstu: Uredba Dublin III).

3 Pojam „naknadni zahtjev" definiran je u članku 2. točki (q) Direktive 2013/32/EU. Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 33. stavka 2. točke (d) te direktive, u vezi s tom prvom odredbom.

4. Prije nego što odgovorim na to pitanje, smatram da ipak valja pojasniti pitanje da li u kontekstu primjene Uredbe Dublin III sama činjenica da se podnositelj zahtjeva vratio u svoju državu podrijetla između podnošenja prvog i drugog zahtjeva sprječava da se potonji zahtjev kvalificira kao „naknadni zahtjev".

5. Nakon svojeg izlaganja Sudu ću predložiti da presudi da se, s obzirom na to da je Kraljevina Norveška udaljila L. R.-a u njegovu zemlju podrijetla nakon razmatranja njegova prvog zahtjeva, zahtjev o kojem je riječ u glavnom postupku obradi kao novi zahtjev. Podredno, u slučaju da se Sud ne složi s tim prijedlogom, navest ću razloge zbog kojih smatram da okolnost da je odluku donijela druga država članica ili, kao u ovom slučaju, Kraljevina Norveška, ne sprečava državu članicu u kojoj je podnesen zahtjev da ga proglasi nedopuštenim kao „naknadni zahtjev".

I. Pravni okvir

A. Sporazum između Europske unije, Republike Islanda i Kraljevine Norveške

6. Sporazum između Europske [unije] i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o kriterijima i mehanizmima za određivanje države nadležne za razmatranje zahtjeva za azilom podnesenih u državi članici ili u Islandu ili u Norveškoj (SL 2001., L 93, str. 40., u daljnjem tekstu: Sporazum između Unije, Republike Islanda i Kraljevine Norveške) odobren je u ime Europske unije Odlukom 2001/258/EZ[4].

7. U skladu s člankom 1. tog sporazuma:

„1. Island i Norveška provode odredbe Dublinske konvencije navedene u dijelu 1. Priloga ovom Sporazumu te odluka Odbora predviđenih člankom 18. Dublinske konvencije navedenih u dijelu 2. rečenog Priloga te ih primjenjuju u svojim zajedničkim odnosima i u odnosima s državama članicama podložno stavku 4.

2. Države članice primjenjuju pravila iz stavka 1., podložno stavku 4., a u odnosu na Island i Norvešku.

[…]

4. Za potrebe stavaka 1. i 2., podrazumijeva se da se upute na „države članice" u odredbama koje obuhvaća Prilog odnose na Island i Norvešku.

[…]".

8. Međutim, ni Direktiva 2011/95[5] ni Direktiva 2013/32 nisu navedene u Prilogu navedenom sporazumu.

4 Odluka Vijeća od 15. ožujka 2001., (SL 2001., L 93, str. 38.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 21.)

5 Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (SL 2011., L 337, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 248. i ispravak SL 2020., L 76, str. 37.)

B. Pravo Unije

1. Uredba Dublin III

9. Člankom 18. stavkom 1. Uredbe Dublin III predviđa se:

„1. Odgovorna država članica u skladu s ovom Uredbom obvezna je da:

[…]

(d) pod uvjetima iz članaka 23., 24., 25. i 29. ponovno prihvati državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva čiji je zahtjev odbijen i koja je zatražila međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili koja je na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku."

10. Člankom 19. stavkom 3. te uredbe određuje se:

„Obveze navedene u članku 18. stavku 1. točkama (c) i (d) prestaju kada odgovorna država članica može, na zahtjev da prihvati ili ponovno prihvati podnositelja zahtjeva ili drugu osobu iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d), utvrditi da je predmetna osoba napustila državno područje država članica u skladu s odlukom o vraćanju ili nalogom za udaljavanje koji su izdani nakon povlačenja ili odbijanja zahtjeva.

Zahtjev podnesen nakon provedenog udaljavanja smatra se novim zahtjevom koji zahtijeva novi postupak za određivanje odgovorne države članice."

2. Direktiva 2013/32

11. Uvodna izjava 13. Direktive 2013/32 glasi kako slijedi:

„Približavanje pravila postupaka za priznavanje i ukidanje međunarodne zaštite trebalo bi pomoći u ograničavanju sekundarnog kretanja podnositelja zahtjeva za međunarodnom zaštitom između država članica, u slučajevima kada je takvo kretanje uzrokovano razlikama u pravnim okvirima te u uspostavi jednakih uvjeta za primjenu Direktive [2011/95] u državama članicama."

12. Uvodnom izjavom 36. te direktive određuje se:

„Kada podnositelj zahtjeva naknadno podnese zahtjev bez podnošenja novih dokaza ili navođenja novih razloga, bilo bi nerazmjerno da država članica bude obvezna provesti cijeli postupak razmatranja. U tim slučajevima države članice morale bi imati mogućnost da, u skladu s načelom *res judicata*, ocijene zahtjev nedopuštenim."

13. Člankom 2. navedene direktive, naslovljenim „Definicije", predviđa se:

„Za potrebe ove Direktive:

[…]

(q) ‚naknadni zahtjev' znači daljnji zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen nakon donošenja konačne odluke o prethodnom zahtjevu, uključujući slučajeve kada je podnositelj zahtjeva izričito povukao svoj zahtjev te slučajeve kada je tijelo odlučivanja odbacilo zahtjev nakon njegova prešutnog povlačenja u skladu s člankom 28. stavkom 1."

14. U skladu s člankom 33. stavkom 2. iste direktive, naslovljenim „Nedopušteni zahtjevi”:

„2. Države članice mogu smatrati zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopuštenim samo ako:

[…]

(d) je zahtjev naknadni zahtjev, pri čemu ne postoje elementi ili utvrđenja u vezi razmatranja je li podnositelj zahtjeva koji ispunjava uvjete kao ovlaštenik međunarodne zaštite na temelju Direktive 2011/95[…], naveo ili podnio te nove elemente ili utvrđenja;

[…]”.

15. Člankom 40. Direktive 2013/32, naslovljenim „Naknadni zahtjev”, određuje se:

„1. Ako osoba koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu u državi članici dostavi naknadne dokaze ili naknadni zahtjev u istoj državi članici, ta država članica razmatra daljnje dokaze ili elemente naknadnog zahtjeva u okviru razmatranja o prethodnom zahtjevu ili u okviru razmatranja odluke u okviru revizije ili žalbenog postupka ako nadležna tijela pri tome poštuju i razmatraju sve elemente naknadnih dokaza ili zahtjeva.

2. U svrhu odlučivanja o dopustivosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu u skladu s člankom 33. stavkom 2. točkom (d), naknadni je zahtjev za međunarodnu zaštitu najprije predmet prethodnog razmatranja o tome koji su se novi elementi ili utvrđenja pojavili ili ih je podnositelj zahtjeva podnio a odnose se na razmatranje ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za ovlaštenika na međunarodnu zaštitu na temelju Direktive [2011/95].

[…]

5. Kada se u skladu s ovim člankom [naknadni] zahtjev dalje ne razmatra, naknadni se zahtjev smatra nedopuštenim u skladu s člankom 33. stavkom 2. točkom (d).

[…]

7. Ako osoba u vezi koje treba izvršiti odluku o premještaju u skladu s Uredbom [Dublin III] podnese daljnje dokaze ili zahtjev u državi članici koja izvršava premještaj, te dokaze ili naknadne zahtjeve razmatra [odgovorna] država članica, kako je definirana tom Uredbom, u skladu s ovom Direktivom.”

C. Njemačko pravo

16. Članak 29.*bis* Asylgesetza (Zakon o pravu na azil), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: AsylG) naslovljen „Nedopušteni zahtjevi” glasi:

„(1) Zahtjev za azil nije dopušten ako:

[…]

5. u slučaju naknadnog zahtjeva prema članku 71. ili ponovnog zahtjeva prema članku 71.*bis* ne mora se provesti drugi postupak za azil. […]”

17. Člankom 71.*bis* AsylG-a, naslovljenim „Ponovni zahtjev”, predviđa se:

„1. Ako stranac nakon neuspješnog okončanja postupka za azil u sigurnoj trećoj zemlji (članak 26.a), na koju se primjenjuje zakonodavstvo Europske [unije] o nadležnosti za provedbu postupka za azil ili s kojom je Savezna Republika Njemačka o tome sklopila međunarodni sporazum, podnese zahtjev za azil (ponovni zahtjev) na državnom području, drugi postupak za azil provodi se samo ako je Savezna Republika Njemačka nadležna za provedbu postupka za azil i ispunjeni su uvjeti iz članka 51. stavaka 1. do 3. Verwaltungsverfahrensgesetza (Zakon o upravnom postupku); za provjeru je odgovoran [Ured]. […]”

18. U skladu s navodima suda koji je uputio zahtjev, u slučaju ponovnog zahtjeva za azil, člankom 51. stavkom 1. Verwaltungsverfahrensgesetza (Zakon o upravnom postupku) zahtijeva se uvjerljiv iskaz o činjenicama koji ne smije već *a priori*, prema razumnom promatranju, biti neprimjeren u svrhu omogućavanja traženog prava.

II. Glavni postupak, prethodno pitanje i postupak pred Sudom

19. L. R., iranski državljanin, podnio je Uredu 22. prosinca 2014. zahtjev za međunarodnu zaštitu.

20. Tijekom razmatranja zahtjeva pokazalo se da je L. R. prethodno zatražio azil u Norveškoj. Stoga je Savezna Republika Njemačka zatražila od Kraljevine Norveške da u skladu s obvezama koje proizlaze iz Uredbe Dublin III i koje se primjenjuju na tu treću zemlju ponovo prihvati L. R.-a.

21. Dopisom od 26. veljače 2015. Kraljevina Norveška odbila je prihvatiti taj zahtjev uz obrazloženje da su u skladu s člankom 19. stavkom 3. te njezine obveze prestale. U svojem odgovoru Uredu Kraljevina Norveška pojasnila je da je L. R. podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu nadležnom norveškom tijelu 1. listopada 2008., da ga je ono odbilo 15. lipnja 2009. i da je 19. lipnja 2013. L. R. predan iranskim vlastima.

22. Tijekom postupka razmatranja Ureda, L. R. je naveo da je napustio Iran 18 mjeseci prije nego je podnio zahtjev u Njemačkoj i da je tri mjeseci prije svojeg dolaska na njemačko državno područje živio u Iraku.

23. Rješenjem od 13. ožujka 2017. Ured je, u skladu s člankom 29.*bis* stavkom 1. točkom 5. AsylG-a, odbio L. R.-ov zahtjev za međunarodnu zaštitu kao nedopušten. Ured je smatrao da je u smislu članka 71.*bis* AsylG-a riječ o ponovnom zahtjevu i da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 51. stavka 1. Zakona o upravnom postupku kako bi se opravdao novi postupak azila jer se činjenice koje je L. R. iznio u prilog svojem zahtjevu ne čine vjerodostojnim u cjelini.

24. L. R. je podnio tužbu protiv te odluke sudu koji je uputio zahtjev. Traži da mu se najprije prizna status izbjeglice i podredno status supsidijarne zaštite [6]. Još podrednije, traži da se utvrdi zabrana udaljavanja na temelju njemačkog prava.

25. Sud koji je uputio zahtjev smatra da, kako bi mogao odlučiti o sporu koji je u tijeku pred njim, treba znati može li se zahtjev za međunarodnu zaštitu kvalificirati kao „naknadni zahtjev” u smislu Direktive 2013/32 kada postupak u kojem je donesena konačna odluka o odbijanju prethodnog zahtjeva dotične osobe nije proveden u drugoj državi članici Unije, nego u Norveškoj.

6 O definiciji pojma „osoba koja ispunjava uvjete za supsidijarnu zaštitu” vidjeti članak 2. točku (f) Direktive 2011/95.

26. Kao prvo, u tom pogledu navodi da se, prema njegovu mišljenju, razlog nedopuštenosti iz članka 33. stavka 2. točke (d) te direktive može primijeniti i kada je taj postupak proveden u *istoj* državi članici kao i kad je proveden u *drugoj* državi članici. Činjenica da podnositelj zahtjeva, nakon što je dobio negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu u prvoj državi članici, ponovno traži međunarodnu zaštitu od druge države članice različite od potonje države članice, nije prepreka tome da se njegov zahtjev može proglasiti nedopuštenim kao „naknadni zahtjev".

27. Kao drugo, taj sud priznaje da iz teksta te odredbe, u vezi s člankom 2. točkama (b), (e) i (q) Direktive 2013/32, proizlazi da pojam „naknadni zahtjev" pretpostavlja da je „konačnu odluku", kojom je odbijen prethodni zahtjev istog podnositelja, donijela *država članica*, a ne *treća zemlja*. Međutim, sud je sklon smatrati da tu direktivu treba tumačiti šire u kontekstu pridruživanja Kraljevine Norveške zajedničkom europskom sustavu azila kao što to proizlazi iz Sporazuma između Unije, Republike Islanda i Kraljevine Norveške.

28. U tim je okolnostima Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Upravni sud savezne zemlje Schleswig-Holstein, Njemačka) je odlukom od 30. prosinca 2019., koju je Sud zaprimio 9. siječnja 2020., odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li nacionalno pravilo, prema kojem se zahtjev za međunarodnu zaštitu može odbiti kao nedopušteni naknadni zahtjev ako prvi postupak azila, koji nije bio uspješan, nije proveden u državi članici EU-a nego u Norveškoj, sukladno članku 33. stavku 2. točki (d) i članku 2. točki (q) Direktive 2013/32 […]?"

29. Pisana očitovanja Sudu podnijele su Savezna Republika Njemačka i Europska komisija. Rasprava na kojoj su sudjelovale Komisija i njemačka vlada održana je 3. prosinca 2020.

III. Analiza

30. Kao što sam to naveo u uvodu ovog mišljenja, smatram da posebnost glavnog postupka proizlazi iz činjenice da je L. R. zbog mjera udaljavanja napustio norveško državno područje nakon prvog postupka azila provedenog u odnosu na njega te se vratio u svoju zemlju podrijetla prije nego što je podnio drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu u Njemačkoj.

31. Suprotno onome što je njemačka vlada navela u odgovoru na pitanje Suda na raspravi, to provedeno udaljavanje L. R.-a između njegova prvog i drugog zahtjeva ima velike posljedice u pogledu tumačenja pojma „naknadni zahtjev". To ću objasniti u odjeljku A ovog mišljenja. Navest ću da, na temelju Uredbe Dublin III, zahtjevi koje podnesu državljani trećih zemalja kao što je L. R. koji, nakon što su udaljeni u svoje zemlje podrijetla, ponovo traže međunarodnu zaštitu, prema mojem mišljenju, nisu obuhvaćeni tim pojmom. Stoga se, u predmetu kao što je onaj u glavnom postupku, zahtjev dotične osobe ne može jednostavno proglasiti nedopuštenim na temelju članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32.

32. Podredno ću ispitati (odjeljak B) osnovanost pretpostavke od koje polazi sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku, odnosno da se toj odredbi ne protivi da *druga* država članica, različita od one koja je donijela prethodnu negativnu konačnu odluku, kvalificira zahtjev za međunarodnu zaštitu kao „naknadni zahtjev" ako to dopušta njezino nacionalno pravo. Iznijet ću da se razlog nedopuštenosti predviđen navedenom odredbom može primijeniti ne samo kad se uzastopni zahtjevi podnesu istoj državi članici, nego i u slučajevima sekundarnih kretanja, kada država članica kojoj je podnositelj zahtjeva podnio drugi zahtjev postane odgovorna država članica.

33. Na kraju ću iznijeti nekoliko napomena o posebnoj situaciji Kraljevine Norveške kao treće zemlje na koju se ne primjenjuje ni Direktiva 2013/32 ni Direktiva 2011/95, ali na koju se primjenjuju odredbe Uredbe Dublin III (odjeljak C).

A. Primjenjivost članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32 u slučaju kad je podnositelj zahtjeva udaljen u svoju zemlju podrijetla prije nego što je ponovo zatražio međunarodnu zaštitu

34. Najprije mi se čini korisnim pojasniti da, iako je sud koji je uputio zahtjev formalno ograničio svoje pitanje na tumačenje članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32, u vezi s njezinim člankom 2. točkom (q), takva okolnost nije prepreka tomu da mu Sud dâ sve elemente tumačenja prava Unije koji mogu biti korisni za donošenje odluke u predmetu koji se pred njim vodi, bez obzira na to je li se taj sud na njih pozvao u svojim pitanjima [7].

35. U ovom slučaju smatram da elementi navedeni u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku samo pokazuju da je, s obzirom na predmet spora u glavnom postupku i kako bi se sudu koji je uputio zahtjev dao koristan odgovor, potrebno protumačiti i druge odredbe prava Unije, odnosno one predviđene Uredbom Dublin III.

36. U tom pogledu, podsjećam da se ta uredba, kao što to proizlazi iz njezina članka 3. stavka 1. druge rečenice, temelji na logici prema kojoj za svakog državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva koja podnosi zahtjev za međunarodnu zaštitu postoji samo jedna odgovorna država članica. U skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d) navedene uredbe, odgovorna država članica obvezna je ponovo prihvatiti podnositelja zahtjeva ako on, nakon što mu je odbijen zahtjev, podnese zahtjev u drugoj državi članici.

37. Kao što to proizlazi iz točke 21. ovog mišljenja, glavni postupak odnosi se na vrlo specifičnu situaciju u kojoj takav ponovni prihvat nije moguć jer država koja je analizirala L. R.-ov prethodni zahtjev (u ovom slučaju Kraljevina Norveška) više nije odgovorna. Stranke se slažu da su obveze potonje države u pogledu L. R.-a prestale na temelju članka 19. stavka 3. prvog podstavka iste uredbe. Ta se odredba odnosi na slučaj kada je podnositelj zahtjeva napustio državno područje odgovorne države članice u skladu s odlukom o vraćanju ili nalogom za udaljavanje koji su izdani nakon povlačenja ili odbijanja njegova zahtjeva.

38. Međutim, u tom slučaju, člankom 19. stavkom 3. drugim podstavkom Uredbe Dublin III predviđa se da svaki zahtjev podnositelja *nakon učinkovita udaljavanja* treba smatrati *novim zahtjevom* koji zahtijeva novi postupak za određivanje odgovorne države članice.

39. Znači li to da, s obzirom na provedeno udaljavanje L. R.-a, zahtjev o kojem je riječ u glavnom postupku treba, suprotno onome što je njemačka vlada navela u odgovoru na pitanje Suda na raspravi, smatrati „novim zahtjevom” te da nije moguće da ga Savezna Republika Njemačka kvalificira kao „naknadni zahtjev” i proglasi nedopuštenim na temelju članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32?

40. Smatram da je to slučaj.

41. U tom pogledu napominjem da zahtjev podnesen nakon udaljavanja podnositelja zahtjeva u njegovu zemlju podrijetla nije obuhvaćen ni člankom 18. stavkom 1. točkom (d) te uredbe ni odredbama koje se u njemu navode i koje se odnose na „ponovni prihvat” odgovorne države članice. Stoga, prema mojem mišljenju, s pravnog gledišta treba jasno razlikovati takav zahtjev od zahtjeva

7 Vidjeti presudu od 9. srpnja 2020., Santen (C-673/18, EU:C:2020:531, t. 35. i navedena sudska praksa).

podnesenih u okviru sekundarnih kretanja (odnosno kad se podnositelj zahtjeva preseli iz jedne države članice u drugu a da pritom ne napusti područje Unije) koji su obuhvaćeni tim odredbama i koji se mogu, kao što ću to objasniti u nastavku ovog mišljenja, pod određenim uvjetima proglasiti nedopuštenim kao „naknadni zahtjevi” [8].

42. Čini mi se da svrha te uredbe i Direktive 2013/32 ne zahtijeva tumačenje članka 33. stavka 2. točke (d) te direktive različito od onog koje predlažem s obzirom na članak 19. stavak 3. drugi podstavak navedene uredbe.

43. U tom pogledu naglašavam da je zakonodavac, donošenjem Uredbe Dublin III, osobito namjeravao ubrzati obradu zahtjeva za međunarodnu zaštitu, pri čemu se podnositeljima zahtjeva jamči da će meritum njihova zahtjev razmotriti *jedna* jasno određena država članica što omogućuje da se izbjegne praksa biranja države s najpovoljnijim pravom (*forum shopping*) [9] i blokada sustava obvezom država članica da obrađuju višestruke zahtjeva koje je podnio isti podnositelj [10].

44. Takvi ciljevi u biti također proizlaze iz uvodne izjave 13. Direktive 2013/32.

45. Međutim, u slučaju kao što je onaj u glavnom postupku, i kao što sam naveo u točki 41. ovog mišljenja, nije riječ o sekundarnom kretanju iz jedne države članice (ili iz treće zemlje na koju se primjenjuje ta uredba) u drugu, nego o državljaninu treće zemlje koji drugi put napušta svoju zemlju podrijetla.

46. Štoviše, taj se državljanin nalazi u situaciji koja se u stvarnosti mnogo ne razlikuje od one u kojoj se nalazi prvi podnositelj zahtjeva [11]. Konkretnije, u trenutku u kojem je L. R. podnio drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu, više nije postojala država članica koja je odgovorna za njega. Činjenica da je Savezna Republika Njemačka dužna sveobuhvatno razmotriti taj drugi zahtjev ni na koji način ne nanosi štetu ostvarenju cilja navedene uredbe da se zahtjevi centraliziraju kako bi se spriječilo da podnositelj zahtjeva podnese višestruke zahtjeve u drugim državama članicama, iako za njega već postoji jedna odgovorna država članica.

47. Iz prethodno navedenog proizlazi da članak 33. stavak 2. točku (d) Direktive 2013/32, u vezi s člankom 2. točkom (q), prema mojem mišljenju, treba tumačiti na način da se zahtjev za međunarodnu zaštitu kao onaj koji je podnio L. R., u okolnostima predmeta u glavnom postupku, ne može proglasiti nedopuštenim kao „naknadni zahtjev”. To je rješenje neminovno na temelju članka 19. stavka 3. drugog podstavka Uredbe Dublin III iz kojeg proizlazi da se zahtjeve koje podnose državljani u pogledu kojih je već proveden postupak azila u kojem je donesena negativna konačna odluka i koji su u međuvremenu udaljeni u svoje zemlje podrijetla, ne mogu obuhvatiti tim pojmom [12].

8 Kao što ću to objasniti u sljedećem odjeljku ovog mišljenja, mogućnošću da države članice zahtjeve podnesene u okviru sekundarnih kretanja kvalificiraju kao „naknadne zahtjeve”, prema mojem mišljenju, nastoji se omogućiti im da, kada postanu odgovorna država članica umjesto druge države članice, zato što one tako odluče ili zato što ponovni prihvat nije moguć, izbjegnu da razmatranje zahtjeva podliježe povoljnijim uvjetima za podnositelja zahtjeva nego kada ista država članica uzastopno razmatra oba zahtjeva. U okviru zahtjeva podnesenog nakon provedenog udaljavanja podnositelja zahtjeva, to se pitanje jednostavno ne postavlja jer članak 19. stavak 3. drugi podstavak Uredbe Dublin III ima za posljedicu da se takav zahtjev smatra „novim zahtjevom” čak i kad se podnese u istoj državi članici kao što je ona koja je razmatrala prethodni zahtjev.

9 Izraz *forum shopping* u biti označava sekundarna kretanja podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu do kojih dolazi zbog razlika koje postoje između pravnih okvira država članica.

10 Vidjeti u tom smislu presudu od 10. prosinca 2013., Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, t. 53. i navedena sudska praksa).

11 Naime, u skladu s člankom 19. stavkom 3. drugim podstavkom Uredbe Dublin III, zahtjev podnositelja nakon provedenog udaljavanja zahtijeva novi postupak za određivanje odgovorne države članice.

12 Radi korisnosti utvrđujem da u članku 3. stavku 5. Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (COM (2016) 270 *final*) (u daljnjem tekstu: prijedlog reforme Uredbe Dublin III, dostupan na sljedećoj internetskoj adresi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=COM:2016:0270:FIN), Komisija predlaže brisanje članka 19. te uredbe u cijelosti i unošenje odredbe kojom se predviđa da odgovorna država članica ostaje odgovorna za razmatranje svakog zahtjeva dotičnog podnositelja, uključujući svaki naknadni zahtjev, *bez obzira na to je li podnositelj zahtjeva napustio državno područje država članica ili je s njega udaljen* (što bi, prema mojem mišljenju, za posljedicu imalo to da je u predmetu kao što je onaj u glavnom postupku Kraljevina Norveška dužna ponovo prihvatiti L. R.-a). Međutim, zakonodavac Unije dosad nije prihvatio te prijedloge.

48. U sljedećem odjeljku, koji ću iznijeti podredno, u slučaju da Sud, suprotno onom što predlažem, zaključi da ta odredba nije relevantna za rješavanje ovog predmeta ili da je treba tumačiti na način da učinkovito udaljavanje L. R.-a prije podnošenja njegova zahtjeva ne utječe na njegovu kvalifikaciju kao „naknadnog zahtjeva", ispitat ću osnovanost pretpostavke od koje polazi sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku, odnosno da je moguće da država članica, pod uvjetom da je to dopušteno njezinim nacionalnim pravom, proglasi nedopuštenim kao „naknadne zahtjeve" zahtjeve za međunarodnu zaštitu koji u joj upućeni kako nakon što je neka druga država članica donijela konačnu negativnu odluku u vezi ranijeg zahtjeva tog podnositelja, tako i kada je sama donijela takvu odluku.

B. Podredno, primjenjivost članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32 u slučaju kad podnositelj zahtjeva traži međunarodnu zaštitu od druge države članice, različite od one koja je donijela prethodnu negativnu konačnu odluku

49. Podsjećam da se, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, u članku 33. stavku 2. Direktive 2013/32 taksativno nabrajaju situacije u kojima države članice mogu smatrati da je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten.[13] Taksativno nabrajanje iz te odredbe temelji se kako na njezinu tekstu[14], tako i na njezinoj svrsi, koja se, kako je to Sud već utvrdio, konkretno sastoji od ublažavanja obveze države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu definiranjem slučajeva u kojima se takav zahtjev smatra nedopuštenim[15].

50. U tom pogledu napominjem da se u navedenoj odredbi razlikuju slučajevi u kojima je prethodni zahtjev za međunarodnu zaštitu odbijen konačnom odlukom (članak 33. stavak 2. točka (d) Direktive 2013/32, u vezi s člankom 2. točkom (q) te direktive) od slučajeva u kojima je međunarodna zaštita već priznata (članak 33. stavak 2. točka (a) te direktive).

51. Potonja odredba izričito se odnosi na situaciju u kojoj „*druga* država članica"[16] *prihvati* prvi zahtjev dotične osobe[17]. Suprotno tomu, ni u članku 33. stavku 2. točki (d) Direktive 2013/32 ni u njezinu članku 2. točki (q) koja se odnosi na definiciju pojma „naknadni zahtjev", ne navodi se treba li konačnu odluku, u slučaju kad je konačna odluka o prethodnom zahtjevu dotične osobe *negativna*, sustavno donijeti *ista* država članica kao ona kojoj je upućen naknadni zahtjev ili je, naprotiv, može donijeti *druga* država članica[18].

52. Kao što sam to naveo u točki 48. ovog mišljenja, sud koji je uputio zahtjev polazi od pretpostavke da se pojam „naknadni zahtjev" može primijeniti na zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen *drugoj* državi članici, različitoj od one koja je donijela prethodnu negativnu konačnu odluku, kao i na zahtjev upućen *istoj* državi članici.

53. Savezna Republika Njemačka i njemačka vlada slažu se s tom analizom. Suprotno tomu, Komisija smatra da se razlog nedopuštenosti, predviđen u članku 33. stavku 2. točki (d) Direktive 2013/32, može primijeniti samo u potonjem slučaju.

13 Vidjeti presudu od 19. ožujka 2020., Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa) (C-564/18, EU:C:2020:218, t. 29. i navedena sudska praksa).

14 Vidjeti osobito izraz „samo" koji prethodi nabrajanju razloga za nedopuštenost predviđenih navedenom odredbom.

15 Vidjeti presudu od 19. ožujka 2020., Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa) (C-564/18, EU:C:2020:218, t. 30. i navedena sudska praksa).

16 Moje isticanje

17 U pogledu tumačenja članka 33. stavka 2. točke (a) Direktive 2013/32 vidjeti osobito presudu od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219). Ta se presuda odnosi na slučaj u kojem su dotične osobe napustile svoju zemlju podrijetla te im se priznala supsidijarna zaštita (u Bugarskoj, odnosno u Poljskoj) prije nego što su podnijele zahtjeve za međunarodnu zaštitu u Njemačkoj.

18 Što se tiče članka 40. stavka 1. Direktive 2013/32, koji također navode stranke u ovom predmetu, točno je da je on izričitiji od članka 2. točke (q) i članka 33. stavka 2. točke (d) te direktive (s obzirom na to da se odnosi na situacije u kojima se podnosi naknadni zahtjev ili se daju nove usmene izjave *u istoj državi članici* kao što je ona u kojoj je državljanin prethodno podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu). Međutim, smatram da ta odredba ne isključuje činjenicu da i druga država članica, različita od one koja je donijela prethodnu negativnu konačnu odluku, može proglasiti da je zahtjev iste dotične osobe nedopušten kao „naknadni zahtjev". U tom pogledu utvrđujem da se u navedenoj odredbi uostalom uopće ne upućuje na članak 33. stavak 2. točku (d) navedene direktive, dok se u članku 40. stavcima 2. do 5. iste direktive izričito upućuje na njega.

54. U nastavku ću iznijeti razloge zbog kojih smatram da se, nakon što je donesena negativna konačna odluka o prethodnom zahtjevu, svaki zahtjev koji podnese isti podnositelj u *bilo kojoj* državi članici može smatrati „naknadnim zahtjevom” [19]. Najprije, čini mi se korisnim istaknuti nekoliko napomena u pogledu mehanizma „ponovnog prihvata” predviđenog Uredbom Dublin III, kako bi se pojasnio kontekst u kojem se od države članice, različite od one koja je donijela prethodnu negativnu konačnu odluku, može po potrebi tražiti da odluči o dopuštenosti takvog zahtjeva.

1. Napomene o mehanizmu „ponovnog prihvata” iz Uredbe Dublin III

55. Kao što sam to već istaknuo u točki 36. ovog mišljenja, mehanizmom „ponovnog prihvata” nastoji se, u okviru članka 18. stavka 1. točke (d) Uredbe Dublin III, osobito izbjeći da zahtjev za međunarodnu zaštitu razmatra druga država članica, različita od one koja je donijela negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu državljanina [20].

56. Konkretnije, ako je osoba obuhvaćena tom odredbom, država članica kojoj je podnesen zahtjev (koju ću radi jasnoće odrediti kao „državu članicu B”) može zahtijevati od države članice koja je donijela negativnu konačnu odluku (odnosno „odgovorne države članice” ili „države članice A”) da ponovo prihvati dotičnu osobu [21].

57. Nakon što država članica A prihvati zahtjev, država članica B dostavlja dotičnoj osobi odluku o njezinu transferu i, ovisno o slučaju, odluku o tome da se neće razmatrati njezin zahtjev za međunarodnu zaštitu [22]. Drugim riječima, donosi odluku o transferu i nerazmatranju.

58. U tom pogledu valja podsjetiti da je Sud u svojoj sudskoj praksi jasno razlikovao odluke o transferu i nerazmatranju od odluka o nedopuštenosti donesenih u skladu s Direktivom 2013/32. Konkretno je naveo da iz teksta članka 33. stavka 1. te direktive, a osobito iz uporabe izraza „[o]sim slučajeva u kojima se zahtjev ne razmatra u skladu s Uredbom [Dublin III]”, kao i iz cilja ekonomičnosti postupka koji se tom odredbom ostvaruje, proizlazi da, u situacijama nabrojenima u članku 33. stavku 2. navedene direktive, ona državama članicama dozvoljava da odbace zahtjev za međunarodnu zaštitu kao nedopušten *a da ne moraju prvenstveno koristiti postupak prihvata ili ponovnog prihvata* predviđen tom uredbom. [23]

59. Iz toga slijedi da se na zahtjev za međunarodnu zaštitu ne može odnositi odluka o transferu i nerazmatranju te ga se *istodobno* proglasiti nedopuštenim.

60. Taj zaključak potkrepljuje članak 40. stavak 7. Direktive 2013/32 kojim se predviđa da naknadni zahtjev ili naknadne zahtjeve osobe u pogledu koje treba izvršiti odluku o premještanju razmatra odgovorna država članica (odnosno država članica A), tako da druga država članica, različita od te države (odnosno država članica B), ne može odlučiti o njegovoj eventualnoj nedopuštenosti [24].

19 Radi korisnosti dodajem da je tumačenje koje predlažem u skladu s pojašnjenjem koje predlaže Komisija u okviru svojih prijedloga o reformi zajedničkog europskog sustava azila (vidjeti u tom pogledu članak 42. stavak 1. Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32 (COM (2016) 467 *final*) (dostupan na sljedećoj internetskoj adresi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fr/TXT/?uri=CELEX:52016PC0467)).

20 Suprotno tomu, za zahtjeve podnesene nakon što je druga država članica prihvatila ili djelomično prihvatila prethodni zahtjev podnositelja (odnosno one obuhvaćene člankom 33. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2013/32), zakonodavac Unije smatrao je da se odbacivanje treba osigurati odlukom o nedopuštenosti, a ne primjenom razloga za nerazmatranje predviđenog člankom 18. stavkom 1. točkom (d) Uredbe Dublin III (vidjeti u tom smislu odluku od 10. prosinca 2020., Minister for Justice and Equality (Zahtjev za međunarodnu zaštitu u Irskoj, C-616/19, EU:C:2020:1010, t. 44. i navedena sudska praksa).

21 U skladu s člankom 23. Uredbe Dublin III

22 Vidjeti članak 26. Uredbe Dublin III.

23 Vidjeti presudu od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 77. i 80.).

24 Dodajem da tekst te odredbe potvrđuje, prema mojem mišljenju, tumačenje pojma „naknadni zahtjev” usklađeno s pretpostavkom od koje polazi sud koji je uputio zahtjev. Naime, u navedenoj odredbi izraz „naknadni zahtjev” upotrebljava se kako bi se odredili zahtjevi podneseni u *drugoj* državi članici, različitoj od odgovorne države članice.

61. U tom pogledu, Komisija tvrdi da svaki zahtjev podnesen u *drugoj* državi članici, različitoj od one koja je donijela negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu podnositelja, u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d) Uredbe Dublin III, prioritetno treba podlijegati mehanizmu „ponovnog prihvata". Prema njezinu mišljenju, samo se u slučaju prestanka odgovornosti države članice A, kada ponovni prihvat nije moguć na temelju članka 19. stavka 3. Uredbe Dublin III, eventualno može postaviti pitanje primjenjivosti članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32 na takav zahtjev, u kontekstu koji uključuje nekoliko država članica.

62. Međutim, kao prvo i kao što sam iznio u prethodnom odjeljku ovog mišljenja, kada ponovni prihvat nije moguć na temelju članka 19. stavka 3. te uredbe, svaki zahtjev koji podnese podnositelj nakon što je udaljen u svoju zemlju podrijetla, prema mojem mišljenju, treba smatrati „novim zahtjevom".

63. Kao drugo, čini mi se jasnim da je pitanje primjenjivosti članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32 zapravo obuhvaćeno širim kontekstom od onog koji predviđa Komisija jer je zakonodavac Unije jasno propisao pravila provedbe mehanizma „ponovnog prihvata".

64. U tom pogledu, s jedne strane, iz izraza „može zahtijevati" koji je potonji zakonodavac upotrijebio u članku 23. stavku 1. Uredbe Dublin III proizlazi da je provedba postupka „ponovnog prihvata" pokrenutog na temelju te odredbe prepuštena diskreciji država članica [25]. Stoga, umjesto da donese odluku o transferu i nerazmatranju, država članica B može se u potpunosti smatrati državom članicom odgovornom za razmatranje zahtjeva državljanina treće zemlje u pogledu kojeg je država članica A već donijela negativnu konačnu odluku [26].

65. S druge strane, to je razmatranje u svakom slučaju njezina odgovornost ako državi članici A ne podnese zahtjev za ponovni prihvat u roku od dva mjeseca od primitka pozitivnog rezultata iz baze podataka Eurodac [27]. Isto vrijedi i ako transfer nije izvršen u roku od šest mjeseci od trenutka u kojem država članica A zaprimi zahtjev za ponovni prihvat [28].

66. Iz toga proizlazi da, čak i ako, kad se naknadni zahtjev podnese u državi članici B nakon što je država članica A donijela negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu podnositelja, mehanizam „ponovnog prihvata" predstavlja ishod kojem se daje prednost u Uredbi Dublin III, država članica B nije obvezna niti ga uvijek može primijeniti [29]. Te posljedice proizlaze iz odabira zakonodavca Unije, s obzirom na to da je predvidio prijenos odgovornosti između države članice A i države članice B u određenim situacijama obuhvaćenim člankom 18. stavkom 1. točkom (d) te uredbe.

25 Vidjeti i presudu od 5. srpnja 2018., X (C-213/17, EU:C:2018:538, t. 33.), u kojoj Sud navodi da su tijela države članice u kojoj je podnesen novi zahtjev *mogla*, na temelju članka 23. stavka 1. te uredbe, podnijeti zahtjev za ponovni prihvat predmetne osobe.

26 Vidjeti članak 17. stavak 1. Uredbe Dublin III, kojim se predviđa da „[…] svaka država članica može odlučiti da razmotri zahtjev za međunarodnu zaštitu koji u njoj podnese državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva […]. Država članica koja odluči razmotriti zahtjev za međunarodnu zaštitu u skladu s ovim stavkom postaje odgovorna država članica i preuzima obveze povezane s takvom odgovornošću."

27 Ta obveza proizlazi iz članka 23. stavaka 2. i 3. Uredbe Dublin III. Vidjeti i presudu od 5. srpnja 2018., X (C-213/17, EU:C:2018:538, t. 34. i 35. i navedena sudska praksa).

28 Vidjeti članak 29. stavak 2. Uredbe Dublin III. U slučaju zatvorske kazne ili bijega podnositelja zahtjeva, taj se rok može produljiti do najviše jedne godine odnosno osamnaest mjeseci.

29 Prema mojem mišljenju, njemačka je vlada dobro sažela jedan od problema svojstvenih Uredbi Dublin III kad je na raspravi izjavila da u teoriji doista postoji obveza ponovnog prihvata u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d) te uredbe, ali da se transfer u praksi rijetko provodi. Radi korisnosti napominjem da je, prema mišljenju te vlade, Savezna Republika Njemačka 2019. podnijela oko 50 000 zahtjeva za ponovni prihvat (među kojima se 9000 odnosilo na naknadne zahtjeve). Samo je oko 17 % tih zahtjeva dovelo do transfera dotične osobe. Dodajem da je Komisija u svojem prijedlogu reforme Uredbe Dublin III (str. 11.) istaknula da je 2014. u Uniji samo oko četvrtina ukupnog broja zahtjeva za prihvat ili ponovni prihvat koje je odgovorna država članica prihvatila zaista završila transferom (vidjeti bilješku 12. ovog mišljenja za potpuno upućivanje na taj dokument).

67. U tom kontekstu, koji nadilazi kontekst koji predviđa Komisija, valja odgovoriti na pitanje može li se, kao što to predlažu Savezna Republika Njemačka i njemačka vlada, kada podnositelj zahtjeva nakon negativne konačne odluke države članice A podnese drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu u državi članici B, ta država pozvati na razlog nedopuštenosti predviđen člankom 33. stavkom 2. točkom (d) Direktive 2013/32 i u svojem nacionalnom pravu predvidjeti da je takav zahtjev nedopušten kao „naknadni zahtjev".

68. Iz razloga koje ću iznijeti u sljedećem pododjeljku smatram da, ako država članica B postane odgovorna država članica umjesto države članice A, u skladu s usklađenim kriterijima utvrđenim Uredbom Dublin III (odnosno ako ona tako odluči ili ako se nisu poštovali rokovi za podnošenje zahtjeva za ponovni prihvat ili transfer [30]), na to pitanje valja odgovoriti potvrdno.

2. Mogućnost da država članica B proglasi da je zahtjev nedopušten kao „naknadni zahtjev"

69. U svojoj sudskoj praksi Sud je u više navrata naveo da načelo uzajamnog povjerenja među državama članicama, na kojem se temelji zajednički europski sustav azila, u pravu Unije ima temeljnu važnost s obzirom na to da omogućava stvaranje i održavanje prostora bez unutarnjih granica [31]. Konkretno, izričito je priznao da članak 33. stavak 2. točka (a) Direktive 2013/32 predstavlja izraz tog načela [32].

70. Komisija tvrdi da se, u nedostatku izričite namjere zakonodavca, samo iz te odredbe ne može zaključiti da se i članak 33. stavak 2. točka (d) te direktive primjenjuje u prekograničnoj situaciji unutar Unije. Članak 33. stavak 2. točka (a) Direktive 2013/32 iznimka je od činjenice da se pravom Unije trenutačno među državama članicama ne predviđa uzajamno priznavanje odluka u području azila.

71. To Komisijino mišljenje osobito proizlazi iz činjenice da uvodna izjava 36. Direktive 2013/32 povezuje članak 33. stavak 2. točku (d) te direktive s načelom *res judicata* [33]. Prema njezinu mišljenju, s obzirom na to da u državama članicama samo nacionalne odluke mogu postati pravomoćne, ta odredba može obuhvaćati samo situacije u kojima je negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu podnositelja donijela ista država članica kao i ona u kojoj je podnesen naknadni zahtjev.

72. Jednostavno se slažem s Komisijinom ocjenom prema kojoj, ako podnositelj podnese uzastopne zahtjeve istoj državi članici, navedena odredba omogućuje da se na temelju načela *res judicata* [34] proglasi nedopuštenim „naknadni zahtjev" u kojem se ne pojavljuju novi elementi ili utvrđenja niti je podnositelj zahtjeva podnio nove elemente ili utvrđenja koji se odnose na razmatranje kojim se nastoji odrediti jesu li ispunjeni uvjeti za međunarodnu zaštitu.

73. Suprotno tomu, ne slažem se s njegovom tezom prema kojoj konačnost negativne odluke o prethodnom zahtjevu može priznati samo država članica upravnog tijela koje ju je donijelo, a ne i druge države članice. Naime, ni iz sudske prakse Suda ni iz opće strukture i svrhe Uredbe Dublin III i Direktive 2013/32 ne proizlazi da bi to trebao biti slučaj.

30 Vidjeti točke 64. do 65. ovog mišljenja.

31 Vidjeti presudu od 10. prosinca 2020., Minister for Justice and Equality (Zahtjev za međunarodnu zaštitu u Irskoj) (C-616/19, EU:C:2020:1010, t. 48. i navedena sudska praksa).

32 Presuda od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 85.) (za više detalja o predmetima u kojima je donesena ta presuda vidjeti bilješku 17. ovog mišljenja).

33 Kao što to proizlazi iz točke 12. ovog mišljenja, u toj uvodnoj izjavi predviđa se da, „[k]ada podnositelj zahtjeva naknadno podnese zahtjev bez podnošenja novih dokaza ili navođenja novih razloga, […], [u] tim slučajevima države članice morale bi imati mogućnost da, u skladu s *načelom res judicata*, ocijene zahtjev nedopuštenim" (moje isticanje).

34 U tom pogledu, pojašnjavam da, iako se načelo *res judicata* odnosi na sudske odluke, Sud je, osim toga, pojasnio da u području politike azila pravo Unije ne zahtijeva niti da se upravno tijelo u načelu mora obvezati da izmijeni upravnu odluku koja je postala konačna po isteku razumnih rokova za podnošenje tužbe ili iscrpljivanjem pravnih sredstava (vidjeti presudu od 14. svibnja 2020. Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, t. 186.).

74. U tom pogledu najprije ističem da je Sud u svojoj presudi Ibrahim [35] naveo da se člankom 33. stavkom 2. točkom (a) te direktive predviđa mogućnost da se novi zahtjev odbaci kao nedopušten i u slučajevima u kojima je podnositelju zahtjeva u drugoj državi članici priznata samo supsidijarna zaštita, a ne samo ako je podnositelju u drugoj državi članici priznat status izbjeglice. Budući da priznavanje supsidijarne zaštite nužno podrazumijeva odbijanje zahtjeva u dijelu u kojem se njime nastoji steći status izbjeglice, prema mojem mišljenju, valja zaključiti, poput njemačke vlade, da je Sud u biti već proširio načelo uzajamnog povjerenja na djelomično negativne odluke država članica [36].

75. Nadalje, činjenica da se članak 33. stavak 2. točka (d) Direktive 2013/32 tumači na način da omogućuje državi članici B da, na temelju navedenog načela i pod uvjetom da se to predviđa njezinim nacionalnim pravom, proglasi da je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten kao „naknadni zahtjev”, kad postane država članica odgovorna za njegovo razmatranje, čini mi se u skladu s definicijom pojma „naknadni zahtjev” iz članka 2. točke (q) te direktive, koja je dovoljno široka da omogući to tumačenje.

76. Na kraju, to je rješenje u skladu s ciljevima te direktive i Uredbe Dublin III.

77. *Kao prvo*, omogućuje da se odgovori na potrebu da se učinkovito spriječe sekundarna kretanja među državama članicama koja se upravo tom uredbom i navedenom direktivom nastoje spriječiti [37].

78. U tom pogledu, podsjećam da, ako naknadni zahtjev nije odbačen kao nedopušten na temelju članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32 [38], odgovorna država članica može odlučiti podvrgnuti ga ubrzanom postupku razmatranja [39]. Ovisno o slučaju, na kraju tog postupka može smatrati zahtjev „očigledno neosnovanim” [40]. U određenim uvjetima ima i mogućnost odstupiti od prava podnositelja zahtjeva da ostane na njezinu državnom području [41].

79. Što bi se stoga dogodilo da, kada podnositelj zahtjeva podnese naknadni zahtjev, samo država članica koja je donijela prethodnu negativnu konačnu odluku (odnosno država članica A) može primijeniti prethodno navedene odredbe, dok bi svaka druga država članica, različita od potonje države, morala potpuno iznova razmotriti zahtjev te ga ne bi mogla obrađivati kao „naknadni zahtjev”? Rezultat bi sigurno bio, kao što je to iznijela njemačka vlada, da se državljane nakon što je u odnosu na njih donesena negativna konačna odluka u državi članici A potakne da podnesu višestruke slične zahtjeve u drugim državama članicama kako bi se njihova situacija u potpunosti iznova razmotrila, što bi dovelo do sekundarnih kretanja koja su protivna ciljevima Uredbe Dublin III i Direktive 2013/32.

35 Presuda od 19. ožujka 2019., Ibrahim i dr. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, t. 58.)

36 Naglašavam uostalom da je u svojem mišljenju, u predmetu X (C-213/17, EU:C:2018:434, t. 107.), nezavisni odvjetnik Y. Bot naveo da se države članice već slažu da priznaju odluke o azilu koje donose druge države članice kada su one negativne.

37 Vidjeti točke 43. i 44. ovog mišljenja.

38 Zato što je riječ o zahtjevu u kojem se ne pojavljuju novi elementi ili utvrđenja niti je podnositelj zahtjeva podnio nove elemente ili utvrđenja koji se odnose na razmatranje kojim se nastoji odrediti ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za ovlaštenika međunarodne zaštite na temelju Direktive 2011/95.

39 Vidjeti članak 31. stavak 8. točku (f) Direktive 2013/32.

40 Vidjeti članak 32. stavak 2. Direktive 2013/32.

41 Vidjeti članak 41. stavak 1. Direktive 2013/32. Pojašnjavam da, s obzirom na to da odluke o udaljavanju trebaju uzajamno priznati države članice (vidjeti Direktivu Vijeća 2001/40/EZ od 28. svibnja 2001. o uzajamnom priznavanju odluka o izgonu državljana trećih zemalja (SL 2001., L 149, str. 34.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 16.), čini mi se da se ta odredba može primijeniti ne samo u situacijama unutar svake države članice, nego i u prekograničnim situacijama unutar Unije. Prema mojem mišljenju, navedena odredba stoga potkrepljuje tvrdnju prema kojoj pojam „naknadni zahtjev” treba široko tumačiti i ne može ga se ograničiti samo na zahtjeve koji se podnose u istoj državi članici koja je već donijela negativnu konačnu odluku.

80. U tom pogledu napominjem da se Sud nedavno oslonio na iste ciljeve Uredbe Dublin III u presudi Minister for Justice and Equality (Zahtjev za međunarodnu zaštitu u Irskoj)[42] kako bi državi članici na koju se primjenjuje ta uredba, ali koja nije obvezana Direktivom 2013/32, omogućio da smatra da je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten ako je podnositelju zahtjeva priznata supsidijarna zaštita u drugoj državi članici.

81. *Kao drugo*, obveza da se u potpunosti iznova razmotre naknadni zahtjevi podneseni u drugim državama članicama, različitim od onih u kojima je analiziran prethodni zahtjev podnositelja, znatno bi utjecala na trajanje postupaka, iako se Direktivom 2013/32 kao temeljno načelo priznaje da je u interesu država članica i podnositelja zahtjeva da se, ne dovodeći u pitanje *valjanost i sustavnost razmatranja* koje se provodi, odluke o zahtjevima *donose što prije*[43].

82. Povezano s tim ciljevima, u svrhu odlučivanja o njihovoj dopuštenosti na temelju članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32, naknadni zahtjevi najprije podliježu, u skladu s člankom 40. stavkom 2. te direktive, prethodnom razmatranju kojim se nastoji odrediti jesu li se pojavili novi elementi ili utvrđenja ili ih je podnio podnositelj.

83. U tom pogledu naglašavam da činjenica da država članica B, koja nije donijela negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu istog podnositelja, provodi to prethodno razmatranje sama po sebi ne predstavlja nikakvu posebnu poteškoću u pogledu stvarnog pristupa podnositelja zahtjeva odgovarajućem razmatranju njegove situacije.

84. Naime, kao što je to naglasila njemačka vlada, zbog razmjene informacija uspostavljene u okviru Uredbe Dublin III i konkretno članka 34. te uredbe, provođenje takvog razmatranja posve je izvedivo u bilo kojoj državi članici. Ta odredba omogućuje prikupljanje svih primjerenih, relevantnih i razumnih podataka za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu (osobito u pogledu datuma i mjesta podnošenja eventualnog prethodnog zahtjeva, faze u kojoj se nalazi postupak, sadržaja i datuma donesene odluke)[44].

85. S obzirom na ta razmatranja, smatram da se članku 33. stavku 2. točki (d) Direktive 2013/32, u vezi s člankom 2. točkom (q) te direktive, ne protivi nacionalno pravilo koje državi članici B omogućuje da proglasi da je zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopušten kao „naknadni zahtjev" ako je druga država članica donijela negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu istog podnositelja. Takvo pravilo ipak treba jasno pokazati da država članica B može proglasiti da je takav zahtjev nedopušten samo pod uvjetom, kao što sam to naveo u točki 68. ovog mišljenja, da je postala odgovorna država članica u skladu s usklađenim kriterijima utvrđenim Uredbom Dublin III[45].

42 Vidjeti i presudu od 10. prosinca 2020. (C-616/19, EU:C:2020:1010, t. 51. i 52. i navedena sudska praksa). Upućujem i na svoje mišljenje u tom predmetu (C-616/19, EU:C:2020:648, t. 62.) u kojem sam naveo da je u kontekstu donošenja Uredbe Dublin III jedan od glavnih i stalnih ciljeva zakonodavca bio ograničiti sekundarna kretanja državljana trećih zemalja.

43 Vidjeti uvodnu izjavu 18. te direktive. Dodajem da iz njezine uvodne izjave 25. proizlazi da svaki podnositelj treba imati učinkovit pristup postupcima, mogućnost sudjelovanja i odgovarajuće komunicirati s nadležnim tijelima, kako bi podnio mjerodavne činjenice u svom predmetu, te zadovoljavajuća postupovna jamstva, kako bi se mogao braniti u svom predmetu u svim fazama postupka.

44 Iz istih razloga smatram da činjenica da država članica B stoga ima mogućnost, kao što se to predviđa člankom 42. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2013/32, provesti prethodno razmatranje samo na temelju pisanog navoda bez osobnog razgovora s podnositeljem zahtjeva (odnosno ne odobrava se osobni razgovor podnositelju zahtjeva), kao što bi to mogla učiniti država članica A da ona provodi to razmatranje, sama po sebi ne predstavlja problem. U tom pogledu dodajem da se, neovisno o tome provodi li ga država članica A ili država članica B, prethodnim razmatranjem u svakom slučaju trebaju poštovati jamstva predviđena člankom 12. stavkom 1. te direktive.

45 Da budem sasvim jasan, naglašavam da, kao što to proizlazi iz prethodnog pododjeljka ovog mišljenja, članak 33. stavak 2. točka (d) Direktive 2013/32 odgovara logici drukčijoj od one na kojoj se temelji mehanizam „ponovnog prihvata" koji naprotiv pretpostavlja da je država članica A i dalje odgovorna država članica.

86. Praktična posljedica pristupa koji zagovaram jednostavno je dopustiti toj državi članici, kada postane odgovorna država članica, da se osloni na prethodnu negativnu konačnu odluku druge države članice i primijeni ista pravila kakva bi ta druga država članica mogla primijeniti da je zahtjev podnesen njoj [46].

3. Međuzaključak

87. Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je, u kontekstu zajedničke primjene Uredbe Dublin III i Direktive 2013/32, moguće da država članica na temelju načela uzajamnog povjerenja u svojem nacionalnom pravu donese pravilo koje joj omogućuje da proglasi da je nedopušten zahtjev za međunarodnu zaštitu kao „naknadni zahtjev" u smislu članka 33. stavka 2. točke (d) te direktive, u vezi s člankom 2. točkom (q) te direktive, ako ona sama nije donijela konačnu odluku kojom se odbija prethodni zahtjev istog podnositelja, nego je postala država članica odgovorna za razmatranje zahtjeva.

88. Suprotno tomu, kao što sam to naveo u prethodnom odjeljku ovog mišljenja, navedena država članica nema tu mogućnost ako je provedeno udaljavanje podnositelja zahtjeva između donošenja prethodne konačne odluke o odbijanju i njegova novog zahtjeva.

C. Primjenjivost članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32 kad je prvi postupak azila proveden u Norveškoj

89. Podsjećam da je Kraljevina Norveška povezana s politikom azila i useljavanja Unije, među ostalim, Schengenskim sporazumom [47]. Ta je država također povezana s Dublinskim sustavom i sustavom Eurodac [48], a Uredba Dublin III uključena je u norveško pravo [49], u skladu sa Sporazumom između Unije, Republike Islanda i Kraljevine Norveške.

90. Kraljevina Norveška u potpunosti se pridržava te uredbe, bez posebnih sporazuma i iznimaka.

91. U tom pogledu valja istaknuti da je navedena uredba osmišljena u kontekstu koji omogućuje pretpostavku da sve države koje u njoj sudjeluju, *bilo da je riječ o državama članicama ili o trećim zemljama*, poštuju temeljna prava, uključujući ona koja se temelje na Ženevskoj konvenciji i Protokolu iz 1967. [50], kao što je to načelo zabrane vraćanja, te prava koja se temelje na Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda [51], i da stoga te države mogu imati uzajamno povjerenje u pogledu poštovanja tih temeljnih prava, pri čemu su, osim toga, sve te države stranke Ženevske konvencije i EKLJP-a [52].

46 Radi korisnosti napominjem da, ako država članica to želi, naravno da može provesti potpuno razmatranje zahtjeva pod uvjetom da je to predviđeno njezinim nacionalnim pravom. U tom pogledu podsjećam da iz članka 5. Direktive 2013/32 proizlazi da države članice imaju opću nadležnost da mogu uvesti ili zadržati povoljnije standarde i da u pogledu naknadnih zahtjeva države članice mogu, u skladu s člankom 40. stavkom 3. druge rečenice te direktive, utvrditi dodatne razloge za razmatranje takvog zahtjeva.

47 U skladu s člankom 6. prvim stavkom Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice Ugovorom iz Amsterdama, 18. svibnja 1999. sklopljen je Sporazum između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL 1999., L 176, str. 36.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 37., str. 148.). Vidjeti i Odluku Vijeća 2000/777/EZ od 1. prosinca 2000. o primjeni schengenske pravne stečevine u Danskoj, Finskoj i Švedskoj te Islandu i Norveškoj (SL 2000., L 309, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 24.).

48 Što se tiče pristupanju Kraljevine Norveške sustavu Eurodac, upućujem na članak 1. stavak 5. Sporazuma između Unije i Republike Islanda i Kraljevina Norveške čije sam relevantne odredbe naveo u odjeljku IA ovog mišljenja.

49 Lov av 17. desember 2013 nr. 132. om endringer i utlendingsloven (gjennomføring av Dublin III-forordningen) (Zakon br. 132 od 17. prosinca 2013. o izmjenama Zakona o imigraciji (provedba Uredbe Dublin III), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014.).

50 Konvencija o statusu izbjeglica, potpisana u Ženevi 28. srpnja 1951. (*Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda*, sv. 189., str. 150., br. 2545 (1954.), koja je stupila la snagu 22. travnja 1954). Dopunjena je Protokolom o statusu izbjeglica, sklopljenim u New Yorku 31. siječnja 1967. (u daljnjem tekstu: Protokol iz 1967.), koji je stupio na snagu 4. listopada 1967. (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija).

51 Potpisana u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP).

52 Vidjeti u tom smislu presudu od 23. siječnja 2019., M. A. i dr. (C-661/17, EU:C:2019:53, t. 83. i navedena sudska praksa). Vidjeti i uvodne izjave 32. i 39. Uredbe Dublin III.

92. Iz toga proizlazi da se sudjelovanje Kraljevine Norveške u Dublinskom sustavu temelji, kao što je to naglasila njemačka vlada, na pretpostavci prema kojoj je način na koji ta treća zemlja postupa prema podnositeljima zahtjeva za međunarodnu zaštitu u skladu sa svim zahtjevima kojima na temelju tih instrumenata podliježu države članice.

93. Međutim, također valja utvrditi da se na Kraljevinu Norvešku ne primjenjuje ni Direktiva 2013/32 ni Direktiva 2011/95 kojom se, u okviru koncepta „međunarodne zaštite" uređuju dva različita sustava zaštite, s jedne strane, status izbjeglice i, s druge strane, status supsidijarne zaštite.

94. U tom pogledu valja istaknuti da bi, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 6. i 33. Direktive 2011/95, supsidijarna zaštita trebala biti komplementarna i dodatna zaštiti sadržanoj u Ženevskoj konvenciji [53], čija se opća i cjelovita primjena nastoji, osim toga, postići zajedničkim europskim sustavom azila [54].

95. Dodajem da se člankom 10. stavkom 2. Direktive 2013/32 predviđa da prilikom razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, tijelo odlučivanja *prvo* utvrđuje ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za *status izbjeglice*, a *ako ne ispunjava*, utvrđuje ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za ostvarivanje *supsidijarne zaštite*.

96. Stoga, kada država članica odbije zahtjev za međunarodnu zaštitu, to pretpostavlja ne samo da je razmotrila je li se dotičnoj osobi mogao odobriti status izbjeglice, nego i je li mogla ostvariti status supsidijarne zaštite.

97. Točno je da nadležna tijela Kraljevine Norveške ne moraju provesti takva razmatranja na temelju navedene direktive. Međutim, norveškim zakonom [55] predviđa se da status „izbjeglice" mogu imati ne samo osobe definirane Ženevskom konvencijom, nego i osobe koje su „u stvarnoj opasnosti od toga da budu izložene smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni ako se vrate u svoje zemlje podrijetla, odnosno osobe koje mogu ispuniti uvjete za supsidijarnu zaštitu unutar Unije".

98. Osim toga, prije nego što konačno odbaci zahtjev za međunarodnu zaštitu, nadležno norveško tijelo [56] razmatra, koliko sam shvatio postupak koji predviđa Kraljevina Norveška, ne samo je li dotična osoba obuhvaćena Ženevskom konvencijom, nego i nalazi li se osoba u nekoj od tih situacija stvarne opasnosti [57].

53 Vidjeti presudu od 13. rujna 2018., Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713, t. 39. i navedena sudska praksa).

54 U skladu s člankom 78. stavkom 1. UFEU-a i s člankom 18. Povelje o temeljnim pravima Europske unije

55 Vidjeti konkretnije članak 28. stavak 1. točke (a) i (b) Lova av 15. Mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (Zakon br. 35 od 15. svibnja 2008. o pristupu stranaca Kraljevini Norveškoj i njihovu boravku).

56 Nadležno tijelo je Utlendingsdirektoratet (Uprava za strance) Kraljevine Norveške.

57 Kao što to proizlazi iz točke 97. ovog mišljenja, norveškim se pravom predviđa da se status izbjeglice odobrava osobama obuhvaćenim Ženevskom konvencijom i osobama koje su u „stvarnoj opasnosti od toga da budu izložene smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni ako se vrate u svoje zemlje podrijetla". Prema mojem mišljenju, to pretpostavlja da za svaki zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u Norveškoj nadležno tijelo razmatra je li dotična osoba obuhvaćena jednom ili drugom od tih kategorija (vidjeti u tom pogledu također točke 3.2. i 3.3. Praktičnog vodiča Uprave za strance, dostupnog na sljedećoj adresi: https://www.udiregelverk.no/en/documents/udi-guidelines/udi-2010-071/udi-2010-071v1/). Dodajem da se u nacrtu zakona naslovljenom Prop 90 L „Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II)" (2015-2016) (Prijedlog 90 L „Izmjene zakona o strancima (pooštravanje II)" (2015. – 2016.)), članak 6.1) predlaže, kako bi se norveški zakon uskladio s pravom Unije, da se uvede nova odredba kojom se osobama u „stvarnoj opasnosti" dodjeljuje supsidijarna zaštita, a ne na status izbjeglice." Iz tog prijedloga, koji norveški zakonodavac nije prihvatio, proizlazi da je razina zaštite koju dodjeljuje Norveška trenutačno viša od one koja se dodjeljuje na temelju dvostrukog sustava predviđenog Direktivom 2011/95.

99. U tom kontekstu, i pod pretpostavkom da razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu u toj trećoj zemlji jamči dotičnoj osobi razinu zaštite koja je barem jednaka razini zaštite koja se propisuje državama članicama na temelju dvostrukog sustava predviđenog Direktivom 2011/95, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, smatram da sama činjenica da je negativnu konačnu odluku o prethodnom zahtjevu podnositelja donijela navedena treća zemlja ne može spriječiti državu članicu kao što je Savezna Republika Njemačka da proglasi da je „naknadni zahtjev" istog podnositelja nedopušten na temelju članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32.

100. Taj zaključak ne može se dovesti u pitanje Komisijinom argumentacijom prema kojoj tumačenje članka 33. stavka 2 točke (d) te direktive u tom smislu nije moguće, s obzirom na činjenicu da tekst te odredbe izričito upućuje na Direktivu 2011/95 iz koje proizlazi da su samo konačne odluke donesene na temelju te direktive, odnosno one koje su donijele države članice, relevantne u svrhu primjene navedene odredbe.

101. Naime, Uredba Dublin III također upućuje na Direktivu 2011/95 u svojem članku 2. točki (d) koja se odnosi na definiciju pojma „razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu", a da to ni na koji način ne sprečava da se Kraljevinu Norvešku u svrhu primjene te uredbe izjednači s „državom članicom".

102. Na kraju naglašavam da se pitanjem koje je Sudu postavio sud koji je uputio zahtjev želi samo pojasniti može li država članica, na temelju članka 33. stavka 2. točke (d) Direktive 2013/32, u takvim okolnostima proglasiti zahtjev nedopuštenim, a da pritom ne treba odlučiti o pitanju može li se, u obrnutoj situaciji, isto postupanje osigurati za naknadne zahtjeve podnesene u Norveškoj, nakon što je država članica donijela negativnu konačnu odluku.

IV. Zaključak

103. S obzirom na sva prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na prethodno pitanje koje je uputio Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Upravni sud savezne zemlje Schleswig-Holstein, Njemačka) odgovori na sljedeći način:

Članak 33. stavak 2. točku (d) Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite, u vezi s člankom 2. točkom (q) te direktive, treba tumačiti na način da se zahtjev za međunarodnu zaštitu ne može proglasiti nedopuštenim kao „naknadni zahtjev", ako je podnositelj zahtjeva udaljen u svoju zemlju podrijetla prije nego što ga je podnio.